

patristice, istorice, juridice, etc.). Materialul adunat reprezintă 1.100.000 fișe. În afară de manuscrisele din sec. X—XI, care sub aspect fonetic au păstrat vechea înfățișare a limbii (așa zisul canon al vechilor monumente literare slave), a mai fost cercetat și materialul din textele mai noi, aparținând perioadei Marii Moravii, precum și din cele de tip ceho-slav — indiferent de redacția cōpiilor în care s-au păstrat.

Excerptia în întregime a materialului se face în primul rînd pentru alcătuirea unui dicționar complet, tezaurul limbii slavone. De oarece se simte o mare nevoie ca această lucrare să apară într-un timp foarte scurt, redacția a hotărît să publice mai întîi un dicționar așa zis de «tip mijlociu» (2 vol. de cite 1 000 pagini); operă care să cuprindă toate cuvintele și toate sensurile atestate de materialul selecționat.

Sensurile cuvintelor sînt redată în cehă, rusă, germană și în parte latinește. În afară de aceasta, textul se mai îmbogățește cu paralele originale grecești, latinești, iar termenii tehnici sînt însoțiți de o scurtă explicație în limba latină.

Primul caiet se află sub tipar și va apare în 1958. El va cuprinde, pe lingă Introducere, toate formele cu prima literă a alfabetului.

Zdeněk Wittoch (Praga)

E.E. GRANSTREM, К вопросу о происхождении глаголической азбуки (În legătură cu originea alfabetului glagolitic în «Trudy otdela drevnerusskoj literatury», IX (1953), p. 427—442, Academia de Științe a URSS.

Autoarea articolului se străduiește să arate că în mss glagolitice slave vechi nu există nici o influență a minusculei bizantine și de aici trage concluzia că problema originii alfabetului glagolitic trebuie revizuită, întrucît părerea larg răspîdită că acest alfabet este o stilizare a minusculei bizantine este inexactă. E.E. Granstrem crede că motivele care au dus la apariția glagolitei trebuie căutate în împrejurările istorice, în care au activat atît Chiril și Metodiu, cît și ucenicii lor. Oricine ar fi fost autorul alfabetului glagolitic, el a trebuit să se preocupe nu numai de alcătuirea unui alfabet care să reflecte fonetismul limbii slave vechi ci și de faptul că formele literelor noului alfabet să se deosebească categoric de formele alfabetului grecesc. În treacăt semnalăm că la pagina 427 s-a strecurat o greșală în citirea titlului manualului de paleografie rusă din 1946 (1947) al lui N.S. Čaev și L.V. Čerepnin care nu e «Курс русской палеографии» cum citează E.E. Granstrem ci «Русская палеография».

Damian P. Bogdan

M.N. TIHOMIROV, Городская письменность в древней Руси XI-XIII веков (Scrișul orășenesc din vechea Rusie în sec. XI-XIII), în «Trudy otdela drevnerusskoj literatury», IX (1953), p. 51—66, Academia de Științe a URSS.

Scopul articolului este de a dovedi că știința de carte în Rusia veche era cu mult mai dezvoltată decît se crede și că aceasta nu era un bun numai a clerului și a feudalilor ci avea o largă răspîndire. În sprijinul celor de mai sus, autorul indică vestitele grafite de pe pereții catedralei Sf. Sofia din Novgorod, — studiate la vremea lor de V.N. Šcepkin, — știrile din cronica inițială rusă despre dragostea de carte a lui Iaroslav cel Înțelept, existența bibliotecii catedralei Sf. Sofia din Kiev și a celei de pe lingă catedrala cu același nume din Novgorod și grafitele de pe pereții bisericii Vidubițk din Kiev și ale catedralei Sf. Sofia din același loc. Tot așa inscripția: Юричрина din sec. XII—XIII de pe fundul butoiului descoperit în săpăturile arheologice dela Novgorod, inscripția din sec. XII—XIII de pe cotul Ivanskij sau Evanskij descoperit deasemeni la Novgorod, inscripția din sec. X de pe amfora dela Gnezdovo, la fel cea de pe piatra dela Tmutarakan, cum și cea din anul 1133 de pe crucea Sterzensk. În aceiași ordine de idei fiind fel de fel de inscripții pe vase, cruci, icoane, podoabe